WASHINGTON D.C.

Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 25. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 6-го ЛЮТОГО 1957. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 6, 1957. No. 25. VOL. LXIV.

ГУВЕР ПЕРЕСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ЗАГРОЗОЮ НОВОЇ ДЕПРЕСІЇ

Вашингтон. — Промовляючи на прийнятті, влаштованім з приводу третьої реорганізаційної крайової конференції громадянського комітету для звіту Гувера, колишній президент ЗДА Герберт пригадав свій досвід уже з однієї депресії і заявив, що він добачає в сьогоднішніх інфляційних тенденціях у ЗДА познаки нової депресії, яка може стати знову дуже загрозливою для ЗДА. Прихід цієї нової депресії можна відвернути або її припинити, але тільки тоді, коли компетентні господарські й урядові чинники докладуть усіх зусиль для того, щоб припинити інфляцію. У своїй промові кол. президент обвинувачував деякі „групи тиску", які роблять усе, щоб збільшити федеральні витрати, що в свою чергу впливає теж у великій мірі на поглиблення інфляції. Гувер ствердив, що Америка находиться вже в стані інфляції, що зрештою підтвердили у своїх недавніх промовах і президент Айзенгавер і секретар скарбу Гомфрі. Так само, як і Гомфрі сьогодні, так і він Гувер колись протестував проти непотрібного збільшування федеральних дій і з цим теж і витрат й у висліді буде примушений пережити всі труднощі і страждання депресії. Безсумнівною ознакою інфляції — на думку Гувера — є зріст цін, заробітних платень і коштів прожиття. Але водночас іншою очевидною ознакою розвитку інфляційних тенденцій є темперамент деяких господарських діячів, які так же само, як економісти в інфляційну добу перед 30-ти роками, починають повторювати на всі лади думку, що Америка перейшла в нову економічну добу і що дотеперішні економічні правила і закони є перестарілі. У своїй промові Гувер нав'язував до заяви секретаря скарбу Гомфрі, висловленої ще 16 січня ц. р., що якщо не буде зменшені з одного боку жахливі податки і з другого боку такі ж жахливо-великі федеральні витрати, то депресія неминуча, і до заяви президента Айзенгавера, зложеної тиждень пізніше, що федеральний уряд докладе всіх зусиль, щоб протидіяти приходові депресії. На обіді, влаштованім в рамках вищезгаданої конференції, през. Айзенгавер передав Гуверові окрему грамоту із признанням за його діяльність в ділянці зреформування федерального уряду і його установ.

Гомфрі проти великих податків, але не хоче їх зменшувати в цьому році

Вашингтон. — Секретар скарбу Джордж М. Гомфрі заявив на Конгресовій Економічній Комісії і заявив, що федеральні податки такі високі, що вони можуть мати шкідливий вплив на розвиток економіки країни, якщо такий стан триватиме довший час. Але одночасно секретар скарбу сказав, що в найближчому фінансовому році не можна зменшувати податків якійсь одній групі платників податку, бо це треба буде зробити тоді, коли буде можливість зменшити податкові тягарі всім групам податковців, і тоді вможливиться зріст економіки країни. Гомфрі мав виясняти на цій Спільній Конгресовій Комісії, чому він заявив був після економічного звіту Президента, що збільшування федеральних видатків в майбутньому спричинить таку депресію, що „волосся ставатиме дуба" всім громадянам цієї країни. Гомфрі хотів би вже в цьому році зменшити федеральні видатки.

Економічний дорадник Айзенгавера зізнає в Конгресі про небезпеку інфляції

Вашингтон. — Голова Ради Економічних Дорадників при президенті Айзенгавері д-р Реймонд Дж. Солнієр зізнавав ще минулого тижня на спільній Економічній Конгресовій Комісії про вартість доляра, і тепер його зізнання дозволили опублікувати. Він заявив, що уряд не має сильніших засобів для боротьби проти інфляції, до збільшування дисконта від позичок і збалансований федеральний бюджет можуть виявитися недостатніми для поборювання дальшого знецінювання валюти. Д-р Солнієр казав, що незабаром треба буде вирішити, чи „не дати б Президентові повновласті, щоб він міг контролювати кредит на консумційні цілі". На думку цього економіста дальше збільшування дисконта від позичок з федеральних банків стане сильним дальшим тягарем для дрібних підприємців, будівельного промислу та стейтового і міського самоврядування. Дальшим наслідком подорожчування кредитів може бути затримка в продукції та зріст безробіття. Не можна також думати про збільшування податків, бо це пошкодило б промисловим інвестиціям та відбирало б охоту до відкривання нових підприємств.

10 совєтських дипломатів замішані в шпигунську сітку Собелів і Альбама

Ню Йорк, Н. Й. — Окреме федеральне жюрі має судити трьох совєтських шпигунів: 53-річного Джека Собеля, 52-річну його дружину Миру та 65-річного Джекоба Альбама. Всі вони збирали вісті про оборону ЗДА та передавали їх до Москви. При цій нагоді подають прізвища 10 совєтських дипломатів, які організували шпигунську працю в цій країні. Їм закидають шість пунктів злочинів, а один із них вимагає найвищої кари — кари смерти. Але прокуратор заявив, що не буде вимагати найвищого виміру кари. Цих шпигунів заарештовано 25-го січня, і це буде найбільша шпигунська афера від часів подружжя Джуліюса і Етелі Розенбергів, які за шпигунство згинули в тюрмі Сінг Сінг. Між совєтськими дипломатами, замішаними в шпигунську аферу, згадують урядовця совєтської амбасади в Вашингтоні Василія М. Молєва, який ще 27-го січня виїхав на домагання державного департаменту з ЗДА. Ця шпигунська сітка діяла не тільки в ЗДА і Канаді, але також і в Парижі (Франція), Женеві і Льозані (Швайцарія), Відні (Австрія) і Москві. Між совєтськими дипломатами шпигунами згадують і Василія М. Забіліна, який ще під час другої світової війни був секретарем совєтської амбасади і займався шпигунством, а пізніше втік до Москви. Інші совєтські дипломати, які діяли як шпигуни — це Александер М. Коротов, В. Г. Черняєвський, і П. В. Федотов, які тепер перебувають поза кордонами цієї країни. Те саме відноситься і до інших членів совєтської амбасади, яких прізвища не подані до публічного відома.

В експльозії в копальні згинуло 37 вуглекопів

Вішоп, Вірджінія. — В копальні м'якого вугілля, яка знаходиться на кордоні Вірджінії і Західньої Вірджінії 4 січня згинуло 37 робітників. Катастрофу спричинив вибух газу, який був такий сильний, що тіла робітників вдалося позбирати аж 6 годин після цього нещастя. Робітники працювали в глибині 300 стіп. Там були три робітничі бриґади по 12 осіб, і це один робітник. Це одна з найбільших копальняних катастроф в цій країні від 1951 року, коли в копальні в Вест Франкфорті, Іллінойс, згинуло було одночасно 119 вуглекопів. Члени родин цих робітників чекали на те, що може хтось із працівників буде живий. Але після закінчення розшуків ствердили сумну дійсність, що всі вони згинули. Тіла не мали жадних ран, бо згинули від сильного струму повітря, або вдушилися газом. Віцедиректор копальні Пакогонтас Робет П. Мід заявив, що копальню оглядали саме перед початком тієї шихти, яка почала працю в 12-ій годині вночі, і не знайшли нічого небезпечного.

В Буенос Айресі відбулися антикомуністичні демонстрації

Буенос Айрес (едо). — У середу 30 січня ц. р. в 11-ій годині ранку новопризначений амбасадор СССР, п. Алексей Костильов мав представити вірчі грамоти ген. Арамбуру, президентові Арґентини. Уже попереднього дня мури Авеніди Алем, що нею мав їхати до Палати Уряду Костильов, були позаліплювані великими афішами зі сценами кривавих репресій на Угорщині і написами в московській і еспанській мовах: „Костильов, совєтська собако, це твоє діло! Забирайся звідси. Ми не хочемо комуністів"! Столичні часописи, вечірні з 30 січня і ранішні з 31 січня, оповідаючи про події дня, принесли й фото з цих афіш. Цього ж самого дня біля будинку головної пошти, на тій же Авеніди Алем зібралися були з відповідними транспарентами українці і мадяри „щоб „привітати" нового представника імперіялістичної Москви, що заливає їх країни кров'ю для кращого й легшого колоніяльного їх визиску. Майже в усіх буенос-айреських часописах з'явилися світлини з цієї демонстрації. Так в „Нотіціях Графікax" на першій сторінці, була надрукована велика світлина з українськими транспарентами, на яких цілком легко можна було прочитати написи в еспанській мові: „Хай живе вільна Україна!", „Доки вільний світ розмовлятиме з русскими, що криваплять Україну?!", „Україна — перша жертва кривавого московського деспотизму". На оборону Костильова і проти демонстрантів виступила група арґентинських комуністів, які несподівано напали з-заду на носіїв транспарентів, щоб їх знищити. Антикомуністи зареагували, і розпочалася досить поважна бійка, в якій взяло участь до ста осіб, аж поки арґентинська поліція не встановила порядку. За офіційним повідомленням поліції потерпів найбільше один мадяр і один агент поліції.

ВУЛИЧНІ СУТИЧКИ В БУЕНОС АЙРЕСІ

Арґентинські комуністи намагаються відібрати в антикомуністичних демонстрантів їхній транспарент з протестом проти совєтських злочинів.

Гаммершилд нараджується над реалізацією резолюцій ОН в справі Ізраїлю

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даґ Гаммершилд конферував у понеділок 4 лютого понад дві години з репрезентантом Ізраїлю в ОН, Абба Ебаном, у зв'язку з двома резолюціями, що їх Об'єднані Нації прийняли в суботу минулого тижня. В першій з отих резолюцій настоювалося на негайному і беззастережному відкликанні ізраїльських військ з решти окупованих ними єгипетських земель, у другій покищо, зрештою, у дуже неясній формі про поширення компетенцій „міжнародної поліції" Об'єднаних Націй і про „інші заходи", що їх має вжити генеральний секретар для заведення миру в тому обширі. Офіційно сказано, що Гаммершилд конферував з назвaним представником Ізраїлю тільки в справі очищення єгипетської території з ізраїльських військ, але насправді мова була про обидві згадані резолюції. Ебан заявив Гаммершилдові просто, що Ізраїль не відкличе своїх військ з смуги Гази і побережжя затоки Акаби, поки не знатиме, як далі виглядатиме поведення Єгипту. Ізраїль боїться, що Єгипет, як до вибуху останнього збройного конфлікту, знову розбудує смугу Гази у випадну базу арабських саботажистів проти Ізраїлю, а що, панувати над цілою затокою Акаби, Єгипет знову бльокуватиме ізраїльські кораблі. Єгипет з свого боку не хоче навіть говорити про ніякі гарантії, вимагаючи тільки, щоб Ізраїль забрав геть свої війська. Азійсько-африканський бльок в ОН погрожує зголошенням резолюції про наложення санкцій проти Ізраїлю. Представник ЗДА Генрі Кебот Лодж конферував з єгипетським міністром закордонних справ д-ром Фавзі.

Неру не погоджується на „міжнародну поліцію" у Кашмірі

Ню Делі. — Індія не погоджується і ніколи не погодиться, щоб на її території, чи на території Кашміру, яку вона займає, був стаціонований хоч би один чужинецький вояк — заявив індійський прем'єр Неру в останню неділю у своїй передвиборчій промові до 10.000 слухачів. Він виголосив її у ході передвиборчої кампанії; на переломі цього і наступного місяця відбудуться в Індії парляментарні вибори і Неру виступає з промовами в користь своєї т. зв. Конгресової партії. Неру відкинув заклик, поміщений в західній пресі, наче Індія не дотримує своїх міжнародних зобов'язань у відношенні до Кашміру, не погодившись тепер на плебісцит в Кашмірі, дармащо раніше сама такий плебісцит пропонувала була. Неру виправдував зміну свого становища зміною ситуації, яка буцімто настала після того, як Пакистан не захотів був відкликати всіх військ із частини Кашміру та почав діставати зброю від Америки. Неру признав, що ЗДА запевнили його, що та зброя, доставлена Пакистанові, не буде вжита проти Індії, але, мовляв, дуже важко ручатися, як використає зброю той, що її дістав. Неру пропонував знову поділ Кашміру між Індію і Пакистан по теперішній демаркаційній лінії. Пакистан відкинув був уже раз таку розв'язку, бо тоді Індія дістала б більшу і цінішу частину Кашміру. Неру закликав припинити ворожі демонстрації проти Пакистану, з яким, мовляв, треба мирно договоритись.

Англійський міністер вірить у повну відбудову англо-американської приязни

Лондон. — „Наші розмови, переведені у Вашингтоні, дадуть у своїх наслідках тіснішу співпрацю між Англією й Америкою в ділянці оборони. Крім цього, вони дали найкращу нагоду для одвертої виміни думок також на інші справи. В усіх моїх розмовах з американським урядом — цей останній не залишив у мені сумніву, що він, так само, як ми, бажає собі повного, ба навіть спеціяльного і найтіснішого відновлення тих взаємин між нашими державами, що були послаблені в останніх подіях. Наші розмови велись весь час в атмосфері повної щирости і взаємного довір'я. Як американський міністер оборони, Чарльз Вилсон висловився до мене „говоримо один до одного, як члени однієї родини". І так воно повинно бути". — Таку заяву склав англійський міністер оборони Дункан Сандіс, коли він висів на лондонському летовищі з літака, вернувшись з Вашингтону з цілотижневих нарад з американськими політиками і військовиками. Він заявив, що американські державні діячі „не є щасливі з приводу зменшення англійського військового бюджету", але, мовляв, що вони розуміють, що Англії не можуть нести більшого тягару, як дозволять на це господарські можливості Англії. Минулорічний військовий бюджет Англії охоплював 4,200,000.000 долярів, а після нещасливої виправи проти Єгипту англійський уряд зажадав від парляменту додаткових 84,000.000 дол. Такого тягару англійська господарка не всилі витримати.

Розпочались переговори між Англією і Йорданією

Амман. — У столиці Йорданії Аммані розпочались в понеділок 4 лютого ц. р. переговори про скасування союзницького договору, існуючого від кінця останньої війни між цими двома країнами. За тим договором Англія виплачувала Йорданії щорічну грошову допомогу у висоті 30,000.000 дол. в заміну за користування військово-летунськими базами на терені Йорданії. Коли прийшов до влади націоналістичний уряд прем'єра Сулеймана Набульсі, він відразу заявив, що докладе всіх старань, щоб розв'язатись з Англією. Два тижні тому на конференції в Каїро Йорданія дістала обітницю від Саудійської Арабії, Єгипту і Сирії, що вони платитимуть Йорданії разом річно 30,000.000 долярів. Теперішня конференція в Аммані має устійнити деталі зліквідування англо-йорданського союзу. Англія заявила, що вона не наполягає на союзі, що його не хоче довше її недавній партнер. Англійці вже забрали всі літаки з свого військового летовища під Амманом. Напередодні тих переговорів король Йорданії Гуссейн перестеріг прем'єра Набульсі перед небезпекою від комуністичної інфільтрації. Він пригадав, що не тільки західні держави, але й СССР причинились до створення Ізраїлю. Цей антикомуністичний і антисовєтський лист йорданського короля мав на цілі запобігти враження, наче б Йорданія, зриваючи союз з Англією, приступила до протизахідного фронту.

ОН РОЗПОЧАЛИ ДЕБАТУ НАД СПРАВОЮ АЛЬЖИРУ

ФРАНЦІЯ ОБВИНУВАЧУЄ ЄГИПЕТ І МОСКВУ У ВЕДЕННІ ДИВЕРСІЇ

Об'єднані Нації. — У понеділок 4 лютого Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй розпочала дебату над проблемою Альжиру. На попередній Асамблеї Франція спротивилась була дебатуванню цієї справи, як „внутрішньої проблеми Франції", а коли її переголосовано, то вона бойкотувала дальші наради Асамблеї. Цим разом Франція не спротивилася внесенню арабських країн, щоб поставити на денний порядок нарад Генеральної Асамблеї справу Альжиру, але французький міністер закордонних справ Християн Піно, який перший промовляв 3 і пів години, заявив, що Франція далі ставиться до Альжиру, як інтеґральної частини своєї держави і тому не дозволить на інґеренцію інших сторонніх чинників. Проте Піно предложив не тільки широкий проєкт реформ, що їх Франція задумує перевести в Альжирі, але запевнив, що Франція взагалі має плян створити свого роду „Еврафрику", пов'язавши тісно політику, культуру й економіку північної Африки з Европою. Він звернувся зокрема з закликом до Марокко і Тунісії, щоб вони співпрацювали з Францією над включенням пустинної тепер Сагари до спільного господарського обширу. Франція вважає, що Сагара має нерозкриті земні багатства, які дозволили б зробити з отих непрогладних пустинних обширів багату країну. Конкретно, щодо Альжиру, Піно повторив плян, представлений недавно французьким прем'єром Молле: — проголосити в Альжирі замирення, себто припинення саботажно-терористичної акції арабів та відплатних репресій французького війська й поліції; розписати вибори на базі рівности европейських і арабських мешканців Альжиру; повести переговори з леґітимною репрезентацією Альжиру, вибраною в загальних виборах. Піно твердив, що дві альжирські націоналістичні організації, які підтримують революційний рух, а Фронт Національного Визволення і Альжирський Національний рух, — представляють меншість в народі, доказом чого є їх терор, стосований також у відношенні до автохтонного арабського населення в Альжирі. Піно безпосередньо обвинувачував Єгипет і комуністів, посередньо Москву, в підтримуванні і підсилюванні революційного підпілля в Альжирі. Він запевняв, що особливо комуністи активно підтримують повстанців, використовуючи тепер націоналістичні гасла, на те, щоб потім, коли б Франція зреклася Альжиру, здискредитувати нинішніх керівників націоналістичного руху, представити їх, як „зрадників" і встановити „народну демократію" себто комуністичну диктатуру. Піно спротивився домаганню сирійського делеґата, щоб вибори в Альжирі відбувалися під контролею обсерваційної місії Об'єднаних Націй. Було б абсурдом, — твердив Піно допустити, щоб вибори в Альжирі були під контролею представників таких держав, які самі у себе не визнають вільних виборів. Чи можна б до Альжиру — запитував Піно — допустити репрезентантів мадярського уряду Кадара? Піно гарантував, що Франція гарантувати чесні й справедливі вибори і займатиме позицію справедливого арбітра в гострому спорі між альжирськими европейцями та арабами. Репрезентант Сирії, як головний речник арабських країн підтримував давні заклики проти Франції, тавруючи її політику в Альжирі, як вияв давнього колоніялізму.

Мадярський уряд стосує терор супроти студентів університетів

Будапешт. — Уряд Яноша Кадара оприлюднив, що він розпочав плянову кампанію проти непокірливих і „бунтарських" студентів мадярських високих шкіл, які своєю демонстрацією 23 жовтня мин. року взагалі започаткували були вибух мадярської революції. Поліція перевела ревізію в помешканнях студентів і буцімто знайшла поважну скількість зброї, амуніції і „контрреволюційної" літератури. Міністер освіти Альберт Коня заявив, що під час ревізії в студентських домівках знайдено доказ „змови проти уряду". Переведено численні арештування серед студентів. Названий міністер признав існування страйкового руху по університетах, якому сприяють однаково професори, як студенти, і заповів „драконські засоби" проти тих, які „не хочуть вчити або вчитися і тим самим виявились негідними належати до мадярських університетів". Настановлена урядом Кадара управа централі студентських організацій видала заклик до студентів „стриматись від всяких провокаційних дій", погрожуючи закриттям університетів та масовими персональними репресіями проти студентів. Також в мадярських середніх школах панує „бунтарський дух". 23 січня в одному ряді середніх шкіл учні публічно палили підручники російської мови. Арештовано сімох середньошкільників під час їх утечі до Югославії. Вони розкрилися, що їх ціла кляса збиралася втекти.

В АМЕРИЦІ

● Повний Сенат великою більшістю голосів прийняв законопроєкт про пенсії для колишніх президентів ЗДА. Згідно з цим законопроєктом колишній президент мав би діставати 25,000 долярів річної емеритури, додатки на утримання бюра, помічника й секретаря; крім того, він зможе висилати поштові пересилки коштом уряду. Вдова колишнього президента мала б діставати 10,000 долярів річної пенсії.

● Президент Айзенгавер 2—3 лютого відпочивав в Оґесті, в Джорджії, але не міг грати в гольфа, бо в ті дні падав дощ. Наприкінці цього тижня Айзенгавер має виїхати на кілька днів до Джорджії, де, правдоподібно, гратиме в гольфа на фармі секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі.

● Виконна Рада Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій звернулась до Конгресу з просьбою допустити в ЗДА 100,000 мадярських втікачів, бо, мовляв, дозволене число 21,500 є надто мале, а між тими втікачами є багато фахових робітників.

● Один робітник в Петерсоні, Н. Дж., закурив цигарку і кинув сірник, як йому здавалося, в найбезпечніше місце, — в каналову яму. Нагло щось вибухнуло. Комендант пожежної сторожі вияснив, що це вибухнув газ, який назбирався в каналі.

● Професор Каліфорнійського університету ствердив, що люди, старші від 50-ох років, повинні їсти більше як молодші люди. Старші особи, заявив він, потребують у два рази більше аміно-кислоти, як молоді.

● На прийнятті, влаштованому республіканцями для президента Айзенгавера в Конгресі подавали волові битки, картоплі і шпінат. Айзенгавер не їв шпінату, бо вважає, що це добре для старших осіб.

● Щоденник „Ля Пренса" в Буенос Айресі 3-го січня відзначив перший рік своєї появи після повалення диктатури Хуана Д. Перона. В передовій статті цього щоденника сказано, що його редакція вірить в демократичну владу.

● Д-р Д. Б. Фінн, директор Відділу в Справах Риболовлі при Об'єднаних Націях, заявив в Ванкувері, Канада, що в майбутньому люди більшість своїх харчів добуватимуть із рік, морів і океанів, бо можливості для збільшення числа людей на світі дуже великі. Люди мусітимуть збільшити щорічний вилов риби, як тепер збільшують скількість робочої чи верхової худоби.

У СВІТІ

● У Польщі привернено працю і навіть високі державні становища численним недавнім в'язням, арештованим за „сталінського" курсу. Люціян Горовіц став знову радником у міністерстві закордонної торгівлі. Повернено катедри переслідуваним раніше професорам. Капітана 10,000-тонного корабля „Ґданськ" призначено прогнаного в 1950 році Болеслава Михалевича. Кореспондент „НИТаймсу" з Варшави пише, що чужинці і самі поляки здивовані дальшими доказами „лібералізаційної" політики Гомулки.

● До Відня приїхали з Будапешту звільнені з в'язниці і видалені поза кордони Мадярщини молодий американець і норвежець, арештовані мадярською прикордонною сторожею 9-го січня ц. р., коли вони, перебуваючи в австрійському прикордонному містечку, перебігли через кордон, щоб допомогти групі знеможених мадярських утікачів. Водночас прибули четверо молодих англійців, які також три тижні пересиділи в мадярській в'язниці. Це — три юнаки і внучка кол. міністра Крипса.

● Мадярська репатріяційна місія в Австрії не має ніякого успіху. У численних таборах втікачів під Віднем не зголосився до цієї місії буквально ні один мадяр. Місія виїхала до Ґрацу, Горішньої Австрії і Зальцбургу.

● У місті Бекечабі, за 120 миль на південний схід від Будапешту, повішено двох молодих мадярських революціонерів: 20-річну дівчину Ершебет Мані і військового старшину Міґалі Фаркаша за організацію і керівництво повстанням в місті Гіюля Варі. 12 інших осіб, обвинувачених у тій самій справі, засуджено від 5 до 15 років в'язниці.

● У Болгарії переведено нову „чистку" на керівних комуністичних становищах. Викинули вісьмох міністрів, а їхні ресорти розподілено між залишеними міністрами, що їх частинно заступлено новими людьми. Віцепрем'єр Вулко Червенков став міністром освіти і культури: працює це були два окремі міністерства.

СВОБОДА — SVOBODA
український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СТОРІНКИ МАЙБУТНЬОГО

Минулої суботи, 2-го лютого, відбулася в приміщенні „Свободи" друга з черги спільна нарада редакторів спеціяльних сторінок молоді, що чотири і три роки появляються періодично при „Свободі", власне її англомовному тижневику. Порушені на нараді справи дають добру нагоду приглянутись дещо ближче цим сторінкам і тому, що вони віддзеркалюють та репрезентують.

Досі цими окремими сторінками заступлені такі організації молоді: Пласт („Пластова Ватра"), СУМА („Шлях Молоді"), МУН („Промінь"), студенти („Студентське Слово"), спортовці („Спортові Вісті") та неперіодично фотокіноаматори. Були також спроби випускати окрему сторінку ОДУМ. Усі ці організації та їх сторінки при „Свободі", разом із англомовним „Українським Тижневиком" та окремим дитячим журналом „Веселка", практично репрезентують цілість зорганізованого життя нашої молоді, і їх вартість та значення для всієї нашої спільноти, як і для самої молоді, навряд чи можна перецінити.

Кожного тижня „Свобода" своїм англомовним „Українським Тижневиком" та окремою при ньому одною із згаданих сторінок заносить в найдальші закутини поселення української спільноти в широкому світі в першу чергу інформації про життя нашої молоді та її організацій, про їхню активність та їхні ідеї. І не тільки для українців, але й для наших приятелів та для наших ворогів ці сторінки і все, що вони подають та репрезентують, є чи не найбільш промовистим і переконливим арґументом української живучости, українського майбутнього.

Останні події за залізною заслоною, зокрема на Мадярщині, відсвіжили стару правду про значення і вартість молоді в житті кожної нації. Український нарід має в цьому відношенні власну велику і славну традицію, яку можна означити тільки найвищим поняттям людської поведінки і постави — героїзмом. Крути, УВО і ОУН, СУМ, УПА — це ж у першу чергу молодь, той цвіт нації, що рветься до сонця, не зважаючи на всі морози дійсности. Це правда, що з проблемами молоді завжди зв'язані певні конфлікти і тертя між її поривами та досвідом їх батьків, але це таке ж природне, як світанки на переломі дня і ночі чи весняні приморозки.

Ми, американські українці, маємо всі причини пишатися нашою молоддю та її сучасним станом і розвитком. Це далеко не значить, що вона ідеальна, що вона звільняє нас від турбот за неї. Навпаки, ці турботи мусять бути тим більші, чим більші є турботи, щоб не поплямити чистого одягу, ніж уже поплямленого.

Саме це має на думці „Свобода" та її видавець УНСоюз, приділяючи так багато уваги молоді. При цьому варто вияснити деякі засадничі справи і деякі принципи, що ними „Свобода" і УНСоюз керуються.

Це правильно, що в нашому переконанні членство УНСоюзу дає одну з найбільших ґарантій зберегти при українстві та для українства нашу молодь у цьому великому і насиченому всілякими спокусами американському морі. Таке переконання оперте на досвіді вже трьох ґенерацій. Але уважливість „Свободи" і УНСоюзу до молоді та її проблем — це далеко не саме тільки фізичне її членство в цій організації. Коли б нас хтось спитався, що для нас теоретично важливіше, чи мати тисячу чи дві інертних нових молодих членів в УНСоюзі, чи стільки ж нових і відданих борців за українську правду поза УНСоюзом, ми без надуми відповіли б, що важливіше для нас це друге. Очевидно, це тільки теоретичний приклад для підкреслення принципу, бо в практиці одне і друге, член УНСоюзу і найкращий борець за українську правду на американсько-канадійському терені — це синоніми, однозначники. Дотеперішня історія це більше, ніж потверджує.

При цьому треба ствердити ще одну правду. Сторінки молоді при „Свободі" існують в першу чергу для тієї молоді з поодиноких груп, яка вже є в УНСоюзі і якій ці сторінки служать, як служать загалові членства УНСоюзу „Свобода" та всі її видання. Але ці сторінки, більше як будь-що інше, віддзеркалюють і репрезентують те, що нам повинно найбільше лежати на серці: наше завтра, наше майбутнє. Коли б сьогодні зібрати разом в окрему книгу усі випуски цих сторінок молоді, що вже появились при „Свободі", то це був би один із найбільш заохочуючих документів нашої життєздатности, одне з найбільш надійних і при цьому одне з найпереконливіших пророцтв для майбутнього нашої спільноти і нашого народу. Тому то ці сторінки, що їх редаґує сама молодь, рекомендуємо найбільшій увазі загалу наших читачів і нашого громадянства. Це бо справді — сторінки нашого майбутнього.

ВІЧНА ЗАГРОЗА ДЛЯ ЕВРОПИ

Пересунення центру міжнародних проблем, з погляду безпосередньої небезпеки війни на Середній Схід відсунуло в тінь Европу. Люди почали говорити здебільша про Ізраїль і Єгипет, почали цікавитись нафтою в Іраку, Ірані й Савді Арабії, проблемою Суезького каналу і совєтським арсеналом зброї над Нілом. У цій ситуації Західня Европа наче призабулась. Коли згадувалось єгипетського президента Гамаля Абдель Нассера, то перед очима ставав динамічний арабський націоналізм, використовуваний совєтським імперіялізмом для напружування ситуації в середньо - східньому обширі до того ступня, що кожної хвилини міг статися вибух. Коли ж мова заходила про західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера, то радше тільки у зв'язку з кампанією проти нього німецьких соціялістів із труднощами при творенні нової півмільйонової західньо - німецької армії. В уяві сірих людей у широкому світі, читачів щоденної преси, в Европі настала така стабілізація політичної ситуації, яка виключає небезпеку війни.

Але це був і є оманний погляд. І в головній кватирі НАТО військово - політичного союзу 15 західніх держав, у Рокенкурі під Парижем, ніколи не переставали дивитись на ситуацію Західньої Европи іншими очима, ніж дивились на неї від часу заснування НАТО, від березня 1949 року. Тому з погляду оборонної сили НАТО жалюгідними були і є всі ті кроки окремих членів НАТО, які відвертають їхню увагу на інший відтинок і диктують перекидувати туди війська, потрібні насправді в Західній Европі. Це стосується як затяжної англійської військової окупації Кипру з поборюванням збройною силою тамошнього революційного підпілля, так і вже близько дворічної війни з Альжирі, де стаціонує 400,000-на французька армія. До найбільшого послаблення західньо - европейського фронту дійшло тоді, коли Англія з частинною допомогою Франції змобілізувала свою фльоту із суходільними висадними військами у східній частині Середземного моря для збройної виправи проти Єгипту. Большевики були свідомі тодішньої ситуації, і тому вони зважились погрожувати Англії і Франції бомбардуванням далекосяжними ракетами. А безпосередньо після закінчення воєнних дій проти Єгипту, Булґанін 17-го листопада минулого року, у своїй останній пропозиції щодо роззброєння вказував, як на доказ „миролюбности" Совєтського Союзу на те, що він, мовляв, не використав походу Англії і Франції проти Єгипту для воєнного маршу проти Західньої Европи, так само, як не зробив цього в 1946 році, коли Захід наївно сам роззброївся.

Очевидно, що Совєти не зробили цього в отій ніби догідній для них коньюнктурі ані ще перед заснуванням НАТО, ані в початкових роках творення збройних сил того оборонного союзу, ані восени минулого року — не через свою миролюбність, а внаслідок свідомости власної непідготованости до третьої світової війни і з огляду перед власною катастрофою у новому світовому зударі. Щоб пригадати Москві, що Захід рахується постійно з совєтською небезпекою на терені Европи, генерал Альфред Ґрунтер заявив у своїй прощальній промові в головній кватирі НАТО 13-го листопада 1956 р., що на випадок війни НАТО „розіб'є ворога так певно, як певне те, що ніч приходить після дня". Подібну заяву склав кілька днів тому, 29 січня ц. р., наступник ген. А. Ґрунтера на становищі головного команданта збройних сил НАТО, ген. Лоріс Норстед. Він підкреслив, що було б фальшиво судити про силу совєтського бльоку і зорганізованого вільного світу на основі цифрового відношення збройного активу одних і других. Річ, мовляв, не в кількості існуючих на нинішній день дивізій, літаків чи підводних човнів, а в безсумнівній правді, що НАТО має досить сили, щоб розбити ворога.

Очевидно, що теперішнє відношення сил, якими командує ген. Л. Норстед, і тих, які підлягають совєтському головному штабові, виходить на користь совєтського бльоку. Хоч фахівці сперечаються щодо цифрового відношення у летунстві, в деяких категоріях морської фльоти чи навіть в ділянці керованих ракет, проте 250 совєтських і сателітних дивізій у стані постійної бойової готовости в порівнянні з 46 дивізіями НАТО — це виразна диспропорція. Але диспропорція зникає і фактичний стан радикально змінюється у некористь большевиків, коли взяти під увагу такі чинники, як 1) достатня сила збройних сил в розпорядженні генерала Норстеда, щоб зупинити перший натиск большевиків до часу негайної мобілізації всіх збройних сил 15-ох вільних держав Заходу, 2) величезна перевага військового і господарського потенціялу вільного світу, 3) заповідь негайної відплатної акції Америки з її заморських баз, яких забагато є у світі, щоб їх можна було знищити так, як знищено Перл Гарбор, 4) велика перевага якости зброї та вишколу вояка і ще більша перевага бойового духа. Події на Мадярщині й у Польщі ставлять взагалі під знак запиту вартість сателітних армій, а про настрої в Україні, на Кавказі чи Прибалтиці нічого й говорити.

Англійсько - єгипетський епізод з листопада минулого року продиктував з'їздові 15-ох міністрів закордонних справ у Парижі в половині грудня минулого року одноэгідно схвалити постанову, щоб надалі ніякий член НАТО не заскакував усіх інших такою політикою, яка могла б відбитися на ситуації в світі зокрема в Европі. Правда, державний секретар Доллес застерігся, що ЗДА не можуть відмовитись від свободи діяння, коли так наказуватимуть їхній державний інтерес і їхні військово - політичні зобов'язання (напр., союз з національним Китаєм), але признали, що ні на якій такій акції не повинна потерпіти оборонна здібність і бойова готовість Західньої Европи. Водночас військовики НАТО прийняли постанову про конечність доповнити військовий виряд найновішою зброєю включно з атомовою. У зв'язку з цим і відбувались в останньому тижні таємні наради у Вашинґтоні з участю англійського міністра оборони Дункана Сандіса та генерала Лоріса Норстеда, що для цієї цілі прилетів із Парижу.

Це велика потіха для всіх тих, хто своїми думками й почуваннями пов'язаний з одною із країн, яка перебуває під совєтською окупацією на европейському суходолі, — це велика потіха знати, що керівні і найбільш відповідальні діячі вільного світу не забувають про Дамоклів меч, який доти висітиме над Европою, над її культурою і її фізичним існуванням, поки існує у Москві нинішня панівна кліка.

Юрій Таркович

МАДЯРИ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

У зв'язку з подіями на Мадярщині зросло зацікавлення і мадярською меншістю в Карпатській Україні, про яку в останніх роках майже нічого не було чути. У нас, українців, це зацікавлення особливо живе, бо в нашій пам'яті не затерлися події 1938/39 років, коли наш південний сусід дуже жорстоко розправився з тоді самостійною Карпатською Україною. Ми, очевидно, не злорадіємо з долі, яка спіткала мадярський нарід, бо ж маємо тепер найбільшого спільного ворога.

Перевірених даних про кількість мадярського населення на Закарпатті нема. З різних статистичних даних можна підрахувати, що в Карпатській Україні живе тепер коло 100,000 мадярів, при чому живуть вони компактною масою в південно-західній частині Срібної Землі, отже в дуже врожайній долині ріки Тиси. Тяжко щось точніше написати про культурне життя мадярської закарпатської меншини. Здається, мають вони такі самі права, як і українці.

На Закарпатті виходять реґулярно дві мадярські газети — „Карпаті іґаз со" в Ужгороді і „Вереш Засло" в центрі закарпатського мадярського життя, Берегові. Існує тут і „мадярське літературне об'єднання", що його очолює поет Калман Шюте, старий мадярський комуніст, який вже майже 25 років тому, ще в Чехо-Словаччині, пробував своє перо в комуністичних поезіях, які перед війною не мали жадного відгуку з тої простої причини, що мадяри в передвоєнній Чехо-Словаччині жили матеріяльно дуже добре і в Москві не шукали ніяких ідей. Крім того, мадяри відомі як дуже релігійний народ, і ідеї московсько-большевицького нігілізму відстрашували їх. До „мадярського літературного об'єднання" на Закарпатті належить яких двадцять письменників і поетів, але все це невідомі люди, як Шандор Біхарі, Роза Баркош, Бела Кіш і ін., переважно або старі комуністи, або несвідома своїх завдань молодь. До центрального „мадярського літературного об'єднання", що має свій осідок в Берегові, входять і такі місцеві об'єднання, які знаходяться ще в Ужгороді та Мукачеві.

Твори мадярських літераторів Карпатської України досі тепер вийшли в трьох збірниках. Перший збірник був випущений в 1954 році під заголовком „Уй Ганг", другий вийшов у 1955 році під назвою „Тавасі Напшютеш", а третій — минулого року п. н. „Совєт Карпатонтул". Здається, щойно в останніх роках мадярам на Закарпатті дозволено видавати їхні літературні праці, бо до 1954 року не появилося ані одного збірника. Крім того, друкуються тепер твори мадярських літераторів у перекладах на українську мову в різних совєтських журналах та газетах, як „Вітчизна", „Дніпро" і „Радянське Закарпаття", та російською мовою в газеті „Совєтское Закарпатье". На мадярську мову перекладають твори „старшого брата", в першу чергу твори Пушкіна, Горького, Чехова, і у значно меншій мірі твори Шевченка, Лесі Українки, Франка, Стефаника.

Не тільки на Закарпатті, але навіть у Києві та Москві відомі твори мадярського закарпатського композитора Іштвана Мартона. Часто появляються на мистецьких виставках в Ужгороді і Києві твори мадярських малярів і графіків Вільмоша Береца та Міклоша Розенберга.

Найтяжче зібрати дані про мадярське шкільництво в Карпатській Україні. Виглядає так, що в повоєнних роках мадярів доволі гостро утискувано не з національних причин, але тому, що їх уважали за „аґентів Горті" чи взагалі за крайніх ворогів комунізму. Проте, народні школи існували увесь час, згодом почали відкривати різного роду школи середні і технікуми. В школах з українсько - російською мовою навчання є години угорської мови і літератури. Про кількість шкіл, відкритих в останніх роках, знаходимо цікаву замітку в київській газеті „Правда України" з 9 січня ц. р., де читаємо: „Самих лише середніх шкіл з мадярською мовою навчання є тепер на Закарпатті майже в три рази більше як за часів гортівської Угорщини (між 1939 і 144 рр.)." Видно, що Москва і на Закарпатті застосовує свою стару політику „розділюй і пануй".

Про економічне життя мадярів в Карпатській Україні тяжко говорити. Всіх мадярів, так само як і українців, загнали в колгоспи. Вся торгівля удержавлена.

Деякою частиною світової преси пройшли були чутки, що під час угорського повстання на Закарпатті були заворушення і що закарпатських мадярів масово вивозили в глибину Совєтського Союзу. Точних даних про це нема. Але з того, що нам розповідали чисельні мадярські повстанці, слід уважати, що тоді в Карпатській Україні відбувалися поважні події. Декілька угорських втікачів, які один одного не знали, розповідали, що тільки завдяки українцям вдалося їм втекти. Це відноситься до тих повстанців, яких Совєти депортували поза кордони Мадярщини і першим їх етапом були Ужгород і Мукачів. Отже, ці мадяри повідомляли, що українське населення Закарпаття допомагало їм харчами, а вартівники ужгородських і мукачівських тюрем „сприяли їхній втечі".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО ГРИГОРІЯ МІНЧЕНКА

З великою приємністю, а ще з більшим сумом прочитав я в газеті „Свобода" допис проф. Володимира Дорошенка п. з. „Останній з могікан народницького театру", де говориться про Григорія Арсенієвича Мінченка, сьогодні вже небіжчика — нехай буде Йому Царство небесне і Вічна пам'ять.

Сам я є з м. Сенчі, Лохвицького повіту на Полтавщині, й добре знав Григорія Арсенієвича з часу його прибуття до м. Сенчі, як Мирового Судді, і аж до часу залишення ним мого рідного містечка. Григорій Арсенієвич користувався між молоддю в Сенчі найбільшою любов'ю, повагою й пошаною. Коротше кажучи, це був улюбленець сенчівської молоді, що складалася з студентства, молоді різних середніх шкіл (гімназії, реальні школи, комерційні школи, єпархіяльні школи, семінарії), учительства земських і церковно-приходських шкіл, молодого священства, лікарів, агрономів фельшерів, а також містечкової й сільської молоді (села Засулля, Коновівка, Рудка й інш.). Треба підкреслити, що в Сенчі було дуже багато молоді, і великою заслугою Григорія Арсенієвича було те, що він то всю ту молодь об'єднав навколо себе і був душею того великого гуртка. З тої криниці молодих сил Григорій Арсенієвич черпав те, що йому було потрібне для театральних вистав. Він зумів відібрати найкращі аматорські театральні сили, прищепити їм любов до сцени, прив'язати до себе, прищепити національне почуття й національну свідомість, і зробити своїми помічниками.

Хочу тут сказати ще й те, що я, мій молодший брат, мої три сестри рідні і три дворідні — брали живу участь у всіх тих виставах, що їх ставив Григорій Арсенієвич. Всі ми брали також живу участь у всіх тих виставах, що їх ставив Григорій Арсенієвич. Всі ми брали також участь в хорі, що був невід'ємною частиною театрального гуртка, маючи добрі голоси. За участю Григорія Арсенієвича в літні місяці, місяці вакацій — улаштовувалися часті пікніки (каша) з прогулянками на човнах по р. Сулі в напрямку м. Лубень аж до Лубенського манастиря. То були незабутні часи, що їх посьогодні згадуємо. Взагалі ж треба сказати, що з особою небіжчика — Григорія Арсенієвича, пов'язані найкращі спогади про молоде минуле, про рідне містечко, про молодь і про далеку й таку милу й рідну серцю Батьківщину, що навряд чи ще коли доведеться бачити її, чи доведеться ступити на її землю ногою, доведеться почути ту рідну пісню, що збуджує в душі все найкраще, що може мати чиста українська душа. Все — в минулому...

З великим сумом перечитав я ті рядки з допису, де сказано: „Умер у злиднях, усіма забутий — колишній красень, за яким зідхали дівчата, — заслужений діяч української сцени, останній либонь із могікан народницької сцени", похилив голову й думками перенісся на Батьківщину, побував у Сенчі, в Земській школі, де відбувалися вистави, на Сулі, на лугах, де часто доводилося бувати разом з Григорієм Арсенієвичем, як в калейдоскопі промайнули переді мною молоді постаті, що їх об'єднував небіжчик, і все те, що вже не повернеться. А вчора (була неділя) був в церкві і помолився за душу небіжчика Григорія. Нехай Милосердний Господь оселить душу його в оселях праведних. Вічна Йому Пам'ять!

Авторові допису, Високоповажаному Професорові, як найближчому другові й приятелеві Небіжчика — Григорія Арсенієвича, висловлюю своє щиро співчуття, а разом з тим сердечно й щиро дякую за спогад, за ту „квітку на його невідому могилу", що її покладено, як допис.

Хочу також, щоб і мій оцей коротенький лист був також квіткою з запашних лугів моєї дорогої Сенчі на невідому могилу небіжчика, — Григорія Мінченка.

Аркадій Яременко,
Шікаго.

ПРО МЕЖІ ЛЕМКІВЩИНИ

В наших еміґраційних часописах часто зустрічається згадки про галицькі містечка Валигород, Лютовиська та Устріки Долішні, при чому не раз (востаннє в „Свободі" з 28. І. в статті п. з. „Пам'яті Сергія Віханського") подається, що містечка ті лежать на Лемківщині, а часом, що в повіті сяніцькому. Це незгідне з фактами.

Границею Лемківщини зі сходу є річка Ослава та далі на півночі ріка Сян. Ці ріки становлять заразом східню границю сяніцького політичного повіту. В тих також межах кінчилися на сході 9 деканатів, які становили Апостольську Адміністратуру для Лемківщини з осідком в Сяноці.

Містечка Валигород, Лютовиська й Устріки Долішні лежать в ліському повіті, в якому бере початок гірське плем'я бойків.

Мгр. Володимир Бучацький
Монтреал, Канада.

ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА В АНГЛІЇ

Лондон. — Британський парлямент зійшовся на нову сесію 22-го січня, після різдвяної перерви. Під час цієї перерви відбулася драматична зміна в уряді: сер Антоні Іден пішов на димісію.

Коли, після димісії Черчиля, уряд прем'єра перейшов в руки Ідена і в виборах у травні 1955 року Консервативна партія здобула другу перемогу, в Англії поширилась думка, що Іденів уряд буде довготривалий. Здавалося все сприяло новому прем'єрові: консолідована велика партія, могутня преса, його власні заслуги і талант дипломата, невтомного працівника, визначного промовця. „Через Ідена Британія стане раєм" — такий був поширений клич прихильників консервативного прем'єра. (Тут „гра слів": Eden — значить „рай").

І ось, в цих обставинах, „благословенних богами", — як казали давні римляни, — відбулась воєнна експедиція на Суез. Той самий Іден, який перед другою світовою війною так оберігав права і престиж Ліґи Націй, поставив Британію в невигідну ситуацію „аґресора". Хоч ясно кожному, що аґресію проти Ізраїлю готував єгипетський президент Нассер; хоч відомо, що Москва постачала зброю Єгиптові в такій кількості, яка перевищувала потреби оборони; хоч в Лондоні була виставка воєнних трофеїв совєтської зброї, захопленої в Порт Саді, — все це не могло переконати противників політики „сильної руки".

Англо - французька воєнна експедиція на Суез викликала в народах Азії та Африки страшний привид „відновлення колоніялізму", і це дуже спритно використала московська пропаґанда, виставляючи Росію як „оборонця народів". Для більшости громадян Британії готування Нассера до війни проти Ізраїлю не було доказом, що він таку війну почав би. Коли б він ту війну запалив, то в той момент інтервенція Англії, в обороні нападеної країни, була б оправдана. Тим часом, Суезька експедиція зруйнувала столітні впливи Англії на Середньому Сході і мало не довела до розпаду Британської Спілки Народів. Вона ж значно підверелила політичний союз З'єдиненого Королівства з Америкою. Відповідальність за ці невдачі впала на прем'єра Ідена. І він мусів залишити уряд. Димісію прискорила також його недуга.

А все ж висока політична культура британської демократії показала об'єктивну, людську оцінку особи й діяльности недавнього прем'єра Ідена. На відкритті нової сесії парляменту перший промовляв провідник опозиції, соціяліст Гейтскелл, який зазначив:

„Ми можемо в цьому парляменті дозволити собі на найгостріші політичні атаки, без шкоди для наших персональних відносин". Гейтскелл відзначив заслуги Ідена, як дипломата і надзвичайно обдарованого парляментаря, який завжди справляв глибоке враження на парлямент. Гейтскелл висловив жаль, що Іден, який своєю особою впливав „на всіх нас", мусів через свою недугу залишити уряд прем'єра, і вийшов з парляменту. Лідер опозиції побажав Іденові скорого видужання, „щоб він міг продовжувати службу своїй країні і світові ще довгі роки". Це — ілюстрація того, що в демократії політичний противник не ворог.

П. А.

ЗАПЛЮЩУ ОЧІ...

Заплющу очі і згадаю:
Жили ми з матір'ю в селі, —
Тоді на ковзанку до гаю
Я мчав по всніженій землі.

Було обійме синій вечір
Вікно сувоями пітьми, —
А гай шумить — кругом малеча
Летить із пагорба саньми...

Давно було це... Мов учора,
Ще й досі пальчики пашать.
Стоять, як свідки, осокори
І край села вночі шумлять.

Немає матері вже нині,
Вщухає горе і жалі...
Іду, радіючи сніжині,
Що тане на моїм чолі.

Іду, помічу ґринджолята,
Майнув би ними в заметіль,
Щоб повернутись в теплу хату,
Де мати вистеля постіль.

ФЕДІР ПОЛТОРАК

П. П-ко

КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ ПЕРЕД НОВИМ ЗАВДАННЯМ

(2)

II

Пляннуючи працю Капелі на майбутнє, її Управа та Т-во Приятелів Капелі взяли до уваги ті пропозиції та проханнл, які надійшли з інших країн. Настала конечна потреба концертової подорожі по країнах Південної Америки, до Австралії, Японії і знову ж до країн Европи — Франції, Еспанії, Італії. Організація цих концертових турне вже довший час детально обговорюється. Поряд з технічною стороною, дискутується питання мистецько-програмові. Капеля має в цьому питанні великий досвід і практику, іде про те, щоб найглибше використати цей досвід.

Численні виступи по таборах примусової праці в Німеччині під час другої світової війни здобули Капелі популярність серед усіх народів Европи. Обслуговуючи українців, сконцентрованих за дротами „остівських" таборів, Капеля мала нагоду виступати не лише перед українцями: її слухали всі, що були в тих таборах, звезені німцями з усієї Европи: французи, італійці, бельгійці й голляндці, балтійці й поляки, білоруси, козаки, росіяни, юґослави та інші.

Варто нагадати б, яке колосальне враження справляли концерти на присутніх: українська молодь, дівчата й хлопці нестримно ридали після перших акордів бандури — українська пісня і дума будили в них усвідомлення рабського їх становища у гітлерівській Німеччині, будили почування й думки про Україну, про свій нарід, про страшну трагедію війни, змушували думати про долю свою і свого народу — будили розпач і протест проти такої долі. Капеля одержувала від „остівців" сотні й тисячі листів з подякою і найліпшими побажаннями.

Але це був не єдиний здобуток Капелі. Концертовими подорожами по таборах праці здобувала вона для України Европу, репрезентовану найширшими колами її народів: француз і італієць, бельгієць і голляндець починали бачити українців і Україну, їх духове єство і моральну наснагу. Репертуар Капелі був тоді обмежений і контрольований німцями. Але й у дозволеному обсязі українська пісня й дума нагадували своїм і демонстрували чужинцям історичну героїку України, вселяли людську гідність, надихали моральною силою і витривалістю, будили гордість за себе за свою культуру. До людей верталась віра в добро, надія на краще майбутнє, твердість постави і витривалість характеру. Українці ставали ближчими чужинцям, творилось відчування спільної долі, зроджувалось бажання спільного спротиву.

По закінченні війни Капела продовжувала свою діяльність в інших обставинах, і процес духового об'єднання України з Европою заходив іншою стороною: Капелю слухали переможці у війні, вояки, визволителі Европи — з далекої тоді нам і такої близької серцю нашому Америки й Канади, з Англії й Франції. Капеля виступала з концертами в штабкватирах альянтів, перед високими чинами місій і командування. На сприятливий ґрунт падали перші зерна, з яких народжувалась свідомість того, що Україна — справжній союзник Заходу в обороні свободи для людини й народів. Тоді було покінчено з одним виродком тоталітаризму — з фашизмом, але на черзі ставала тяжка й довга боротьба з другим — большевизмом. Україна зазнала під час війни найтяжчих ударів, понесла невідплатні жертви. Роля її буде вирішальною і в боротьбі з большевизмом — це починали розуміти військові й політичні представники Заходу. А висока моральна постава українців, їх витривалість і незламний дух — запевняли, що свою святу місію Україна сповнить до кінця! Цю віру запліднювала і ростила Капеля.

Своє призначення сповнила Капеля не тільки високою моральною функцією, але ще в більшій мірі — функцією мистецькою. На мистецьких фестивалях, влаштовуваних в американській (Мюнхен), англійській (Ганновер) і французькій (Баден-Баден) зонах, Капеля завжди займала перше місце між мистецькими групами інших національностей.

(Кінець буде).

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТИ В БУЕНОС АЙРЕСІ

(сдо) Цього року святкування пропам'ятної дати 22 січня 1918 р. набрало в Буенос Айресі цілком відмінної від попередніх років форми і відбулося з великим моральним успіхом, знайшовши належний відгомін в аргентинській пресі і в національних спільнотах інших народів Аргентини. Цього року тривало воно не один день, як звичайно, а два дні — в суботу 26 січня відбулася урочиста Академія в великій залі при вул. Мантевідео, виповненій, незважаючи на спеку й духоту (35 ступнів Цельзія), українськими патріотами, а в неділю 27 січня вранці відбулася радіопередача через станцію „Ексельсіор", присвячена річниці проголошення Української Державности, а пополудні велика маніфестація — похід із прапорами і стандартами та віче перед пам'ятником ген. Сан-Мартіна Визвольника.

Академію відкрив короткою промовою еспанською мовою п. Мих. Рубінець, секретар Української Центр. Репрезентації, після якого забрав слово проф. Є. Онацький, голова УЦР, який в довшій промові пригадав розвій ідеї української державної незалежности в українському суспільстві та окремі етапи боротьби за її здійснення. Згадавши про „відлигу", що розпочалася була в СССР після смерти Сталіна, промовець сконстатував:

„Відлигу припинено. Та марна справа! Весна ніколи не приходить відразу, її попереджають відлиги, і, коли вже вони починаються, всі знають — весна близька: Московським брехням (про Україну „вільну й суверенну") вже ніхто не вірить. Українська національна свідомість в Україні ще ніколи не стояла так високо. Українці хочуть волі направду! І вони її матимуть! Тому цього року, як і попередніх років, в імені всього нашого поневоленого народу, стверджуємо ще раз його непохитну волю при першій кращій нагоді здійснити незабутні заповіти 22 січня.

Після промови голови УЦР розпочалася концертова частина, в якій виступило вперше тріо бандуристів під проводом полк. Чорного, підтримане трьома співаками, яке виконало справді стилево, з відчуттям всієї краси нашої народної пісні кілька пісень. Виступ бандуристів на Святі Державности вилявив перед нашою спільнотою створення нової цінної мистецької одиниці, що може багато спричинитися до збагачення й піднесення культурно - національного рівня наших свят.

Потім виступала відома наша співачка п. Тамара Дихолай, улюблениця нашої публіки. Вона проспівала „Колискову пісню" Людкевича та „І сад зацвів" В. Безкоровайного. Віктор Сталовір обдарував слухачів виконанням на скрипці творів Раффа і Крейслера. Микола Голодик, що брав діяльну участь в виступі бандуристів, підтримуючи їх своїм приємним баритоном, продеклямував „Софію" Ю. Клена. Потім А. Кабанців, кол. соліст Дніпропетровської опери, що, через хворобу, понад три роки не брав участи в наших святах, проспівав „Думку" Степового та „Гетьмани" М. Лисенка і мусів ще наддати народну пісню „Повій, вітре, на Вкраїну". Ніна Слободина - Кабанцева, кол. солістка Дніпропетровської опери, і теж довший час позбавлена можливости захоплювати нас своїм могутнім драматичним сопраном, проспівала арію Одарки з опери „Купало" Вахнянина та „Не співайте мені сеї пісні" Січинського, наддавши ще й народного блискучого „Джиґуна". На закінчення програми пп. Анатоль Кабанців і Н. Слободина - Кабанцева проспівали ще й дует із „Запорожця".

На цьому програма Академії мала б закінчитися, але Українська Центр. Репрезентація, скориставши з відвідин в Буенос Айресі двох українських артистів — Ії та Любомира Мацюків, що здобули собі гарну славу серед бразилійців, не відмовляючись одночасно брати участь в усіх українських святах, запросила їх взяти участь і в святі української спільноти Арґентини, на що вони радо погодилися, виступивши п о з а програмово, і знайшовши належне признання авдиторії, що високо оцінила як патріотичний жест панства Мацюків, так і їх вокальне мистецтво та голосові дані. Л. Мацюк проспівав „Ой, гляну я та подивлюся" Волошина, „Коли дівчина люба . . ." Ярославенка та „І снилося зночі дівчині.." Туркевича, а п. Ія Мацюк — „Накрила нічка . . ." Ярославенка та „Там за тихим за Дунаєм" Гулака-Артемовського з „Запорожця за Дунаєм . . ."

Закінчено Академію спільним співом всіх присутніх гимну „Ще не вмерла Україна . . ."

На другий день, в неділю 27 січня, відбулася Велика Маніфестація.

О год. 18, коли почала трохи спадати спека, що того дня дійшла рекордового ступня 39.5 Цельзія, почали збиратися на просторій площі Лявалля, що на неї виходять опера „Кольон" та величезний будинок Трибуналу, українці з прапорами та транспарентами. Тим часом із спеціяльно винайнятого авта з голосниками лунали з найкращих платівок українські пісні та марші, що їх постачила багата колекція д-ра В. Іваницького, що, разом із Мих. Рубінцем, був головним впорядником маніфестації. Допомагали їм в вишикуванні походу пп. Косюк та інж. Вігун. Попереду стали всі прапори українських організацій, в які було вкраплено й кілька арґентинських. За ним стало духовенство обох наших Церков. Потім Управа Української Центральної Р е п р е з е н т а ц і ї, далі членство інших українських організацій. За підрахунками арґентинських часописів в маніфестації взяло участь до 2,000 осіб, які не злякалися надмірної спеки. Духовенство відправило спільний короткий молебень, до якого приспівував нашвидку заімпровізований хор під батутою п. Василика, і похід рушив з площі Лявалля на одну з головних артерій міста — Кордобську вулицю, а звідти Фльорідою — на площу Сан Мартіна. Похід розтягнувся на кілька дільниць, і був дуже мальовничий із своїми прапорами та дуже численними стандартами, що з написами еспанською мовою голосили Буенос Айресові вимоги української визвольної боротьби та ідеї 22-го січня. Українські пластуни в однострої йшли з боку походу, а на пішоходах було видно серед публіки, що приглядалась маніфестації, численних представників поліції, що були готові відновити порядок, коли б хтось його намагався порушити. Але таких не знайшлося.

На площі Сан-Мартіна, куди похід прийшов із співом стрілецького маршу: „Ой, там на горі Січ іде . . . .", зустріли його знову українські пісні з платівок, передавані через голосники. Похід підійшов до пам'ятника ген. Сан-Мартіна. Секретарі Української Центр. Репрезентації п. Иосип Кузмич та д-р Ст. Віян, що несли в поході вінок із живих квітів, склали його перед пам'ятником. Численні фотографи із часописів та пресових аґенцій зафіксували урочистий момент. Голова УЦР, проф. Є. Онацький виголосив коротку промову:

„Українці Арґентини! Складаючи цей вінок живих квітів перед пам'ятником ген. Сан-Мартіна Визвольника в це наше свято проголошення Державної Незалежности й Суверенности України, ми не тільки вшановуємо пам'ять Національного Героя Арґентини, що нас так гостинно прийняв, але й стверджуємо, що в нашій боротьбі за національне визволення Українського Народу присвічують нам ті самі ідеали, що присвічували й Генералові - Возвольникові — свобода всіх народів від колоніяльного визиску і їх право і обов'язок творити власні форми державного життя, що відповідали б гідності людини.

„У цьому ми солідарні з усіма народами Сх. Европи і разом із ними проголошуємо: Колоніяльна Московська Імперія — найбільша ганьба світу, — це жахлива тюрма народів, які шанують ідеали і пам'ять Генерала - Визвольника.

„Україна, перша жертва московського червоного імперіялізму, ніколи не перестане боротьби за свою свободу, і ми тут, складаючи ці квіти перед пам'ятником Генерала-Визвольника, виявляємо її тверду волю — змагатися і перемогти. Хай живе вільна незалежна Україна!"

Потім довшу промову еспанською мовою виголосив п. Мих. Рубінець, а після нього представники інших поневолених народів: інж. Асансаїч — голова Хорватської Громади; д-р Міло Лефтер — представник румунської національної спільноти; д-р Ґерґ. Накашідзе — від грузинів, інж. Анта Сантарас — від литовців; п. Міло Старе — від словінців; д-р Єр. Стемповський — голова Польського Клюбу і кол. член уряду Петлюри — від поляків; Голова мадярських комбатантів п. майор Келеміріс не зміг через хворобу особисто взяти участи в урочистому акті, як плянував, але прислав листа, в якому висловив симпатії мадярських комбатантів до визвольної української справи, — його відчитав п. Мих. Рубінець.

Після маніфестації відбулося в готелі „Кастеляр" прийняття для чужинецьких представників, представників арґентинської преси та управ українських організацій. На прийнятті було присутніх коло 100 осіб. Зорганізоване заходами д-ра В. Іваницького, референта зовнішньої інформації УЦР, це прийняття гідно, приємно й дуже корисно для української справи закінчило цих два дні святкувань пропам'ятного дня 22 січня 1918 р., що заходами Української Центр. Репрезентації набрали цього року цілком нового розмаху й відгомону: вся столична преса вмістила просторі репортажі з маніфестації, деякі зі світлинами. Крім того похід фільмовано, і його будуть показувати по всіх кінах Арґентини в хроніці арґентинських подій.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Денвер, Колорадо

Свято Державности і Соборности.

Заходом Українсько - Американської Громади — Відділу УКК на стейт Колорадо, відбулося 27-го січня ц. р. в Денвер, Коло., Свято для вшанування річниць: проголошення Укр. Державної Незалежности 22. І. 1918 р. та Соборности Українських Земель 22-го січня 1919 р.

Того ж дня в українській греко-кат. церкві в Денвері відправився Молебень в намірені Українського Народу, а святочна імпреза відбулася в гарній та просторій шкільній авдиторії.

Вступне слово виголосив мґр. Орест Колтунюк. Мішаний хор під управою п. Ярослава Нижника відспівав кілька пісень. Святочну промову виголосив голова УАГ п. К. Крупський, а пані Мушка Орищин з питомою їй вмілістю та чуттям продеклямувала „Спасай, ратуй нас Божа Мати" — Мельника. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну. Беручи під увагу короткий час, який був залишився новій управі УАГ на підготовку свята, а також скромні охочі сили до громад. праці, треба признати, що свято вдалося.

Є відомості про те, що нова управа УАГ поставила собі за ціль оруxомити громадську працю на терені Денверу. Початок, тобто згадане свято, є доброю познакою такого наміру нової управи. Від себе скажемо: Щасти Боже в добрих намірах! Можна ствердити з радістю також і те, що на свято прийшла поважна скількість українців та їхніх дітей.

К. К.

Бофало, Н. Й.

З культурного життя української громади.

Три літературні вечори присвячені І. Франкові, А. Чайковському і В. Стефаникові влаштував минулої осени Український Клюб „Наша Хата" в Бофало. Доповідь про Франка, пов'язану з особистими споминами про нього, відчитала письменниця п. М. Маковська. Доповіди про А. Чайковського і В. Стефаника мав д-р М. Лоза. Споминами про Андрія Чайковського поділилася з приявними дочка письменника пані М. Ставнича, а про його громадську працю в Бережанщині відчитано короткий спомин д-ра В. Бемка. Спомин про стрічу з Стефаником під час першої світової війни відчитав проф. С. Левицький. Усі три вечори були ілюстровані уривками з творів названих письменників у виконанні пп. І. Лаврівської, Л. Лисак і Ю. Лаврівського.

На закінчення імпрез з нагоди ювілею Івана Франка влаштовано заходами культурно-освітнього реферату УККА пересувну виставку творів Франка і про Франка в англ. мові. Виставку влаштовано при помочі місцевої публічної бібліотеки і тривала вона чотири тижні, в центральній бібліотеці, у її відділі при вул. Філлморе, в Гумболт музеї і в університеті.

На телевізійній станції WGR заходами і при співпраці пані І. Лаврівської влаштовано в останньому часі чотири авдиції з показами українського народного мистецтва, з колядами, які відспівав мішаний хор УККА (7-го січня), та народними танками у виконанні гуртка СУМА (12-го січня). Програми були приготовані і виконані дбайливо та найшли прихильну оцінку не тільки в українських глядачів, але і серед неукраїнців, і могли бути прикладом, як треба влаштовувати телевізійні програми малими засобами, але так, щоб показати глядачам позитиви нашої культури.

Мішаний хор УККА (д-р Р. Ставничий), як у минулих роках, так і цього року дав у різдвяному сезоні декілька виступів з колядами, між іншим під час Служби Божої в кат. костелі при Дженесі вул. З тої нагоди парох церкви виголосив проповідь про Україну і про переслідування церкви комуністичною владою.

На закінчення старого року влаштував Український Клюб „Наша Хата" традиційну „Маланку" в парохіяльній галі церкви св. Івана на Блек-Рак. В мистецькій частині цієї імпрези відспівав хор УККА колядки, а дуже дотепну новорічну „сценку" про минулий рік виконали п. І. Лаврівська, Ю. Лаврівський і З. Мягкий. При звуках танкової оркестри п. Л. Безкоровайного відбулася потім танкова забава. Одночасно відбулася і друга „Маланка" в залі „Дніпра", влаштована СУМолоді. Обі залі були заповнені розбавленою публікою.

Роковини проголошення Української Державности відзначено в Боффало в неділю 20-го січня. Той день проголосив мейор міста п. С. Паньків „Українським Днем", і на будинку управи міста вивішено український прапор. Вечором того дня в залі „Дніпро" відбувся святковий вечір, на якім секретар міста п. В. Чопик відчитав проклямацію мейора міста з нагоди Українського Дня. Голова святкового комітету полк. В. Гарасименко відкрив те свято, а оркестра СУМА відограла американський гимн. Добре опрацьовану промову про значення 22 січня відчитав п. І. Чмола українською мовою, а д-р Н. Процик англійською. По привітах представників литовців і лотишів почалася мистецька частина, в якій виступила співачка пані Г. Колодуб-Тимочко з сольоспівами, хор УККА відспівав Стеценка кантату „Єднаймося" (сольову партію виконала пані Колодуб), члени Пласту виконали „Літературний монтаж" на свято Державности укладу д-ра М. Лози, а духова оркестра СУМА відограла декілька творів. Хорами проводив д-р Р. Ставничий, оркестрою кап. А. Кравчук. Фортепіяновий супровід солістці і хорові був в руках проф. В. Безкоровайного.

О. З.

Товариство „Свобода" 194 Відділ УНСоюзу включається з передконвенційну кампанію

Ню Йорк. — Минулої суботи відбулися тут загальні річні збори товариства „Свобода" 194 Відділу УНСоюзу, відомого не тільки союзовій, але й ширшій метрополітальній громаді зі свого числа (понад п'ятсот) членів та живої діяльности. Збори постановили активно включитися в передконвенційну кампанію Союзу, метою якої є піднести число союзових членів до 75,000. Приявні на зборах члени зобов'язалися і н д и в і дуально приєднати 58 членів, незалежно від того, що на Відділ припадає тільки квота 31 новий член. Ф а к т, що названий Відділ придбав понад сто нових членів в минулім році, дає певність, що він додержить приречення і бодай на сто відсотків перевищить призначену йому квоту. Після 204 Відділу ім. А. Гончаренка, також з Ню Йорку, який перед тижнем зобов'язався значно перевищати назначену квоту й приєднати 51 члена, це є черговий Відділ, який активно і, що варта підкреслити, оптимістично, включився в таку важливу акцію приєднання нових членів для Українського Народного Союзу, які водночас збільшать число організованих нашої національної спільноти. Зборами, які відвідав головний секретар Союзу п. Григорій Герман, проводив д-р Я. Падох, якого й обрано восьмий раз з черги на голову Відділу.

Похорон Проф. Вадима Щербаківського

Увесь загал українства на чужині потрясла сумна вістка про смерть визначного нашого ученого, археолога, етнографа та знавця нашого мистецтва та побуту — корифея української науки — проф. Вадима Михайловича Щербаківського. Покійник, який перебував від 1951-го року у Лондоні під опікою Союзу Українців у Великій Британії, займався студіями української старовини, працював активно над закінченням своєї праці — „Формація української нації", поки не забрала його невблагана смерть в п'ятницю дня 18-го січня ц. р. Помер Він в одній зі санаторій в Брайтоні (Півд. Англія), куди перевезено його на відпочинок і виздоровлення після лікування у шпиталі.

В суботу, дня 26-го січня, українство Лондону та околиці проводжало Покійника в останню дорогу. Біля сотні людей, в тому представники наших громадських установ з вінками на могилу Покійника, всіх поверх 15, в тому від СУБ-у, Ювілейного Комітету для вшанування 80-тиліття Покійника, та других громадських і політичних установ. В каплиці на кладовищі Ганнерсбі (Актон) довершив похоронного обряду протопресвітер С. Молчанівський в сослуженні свящ. Ярмуся та протодіякона Г а л и ц ь к о г о. Протопресвітер С. Молчанівський першим попрощав Покійника, а за ним промовляв над могилою Голова СУБ, проф. Д. Левицький. Третім з черги прощав Покійника прелат о. А. Малиновський, ген. вікарій Української Католицької Церкви у Вел. Британії, близький приятель Покійника та голова Комітету для вшанування 80-тилітнього ювілею пок. Вадима Щербаківського. Прощальні слова над могилою виголосив інж. Д. Скоропадський та проф. Суліміpський, відомий польський археолог.

Хай чужа, англійська земля, буде Йому пером!

А. Б.

Комунікат Громадського Комітету для вшанування пам'яти Володимира Блавацького

Цим подається до відома громадянству, що Громадський Комітет для вшанування пам'яти Володимира Блавацького у Филаделфії почав уже будову пам'ятника на могилі славного актора на цвинтарі у Факс Чейс біля Филаделфії.

Пам'ятник проєктував скульптор проф. Сергій Литвиненко при видатній співпраці і співавторстві архітекта - мистця інж. Михайла Кравчука. Написи на плиті проєктував мистець Святослав Гординський. Проєкт пам'ятника був вибраний на спеціяльно проголошеному конкурсі перед двома роками. У склад Жюрі цього конкурсу входили: проф. Петро Антрусів, проф. Дам'ян Горняткевич і ред. Михайло Островерха.

Справою побудови пам'ятника займається Громадський Комітет для вшанування пам'яти Володимира Блавацького у Филаделфії, що його обрано на загальному жалобному зібранні в січні 1953 року. В склад Комітету входять: д-р Володимир Пушкар (голова), реж. Йосип Гірняк (заст. голови), Остап Тарнавський (секретар) і Євген Левицький, Богдан Паздрій і Богдан Романенчук (члени).

Цей Комітет перевів грошову збірку, яка головно завдяки відданій жертвенності театральних мистців — колишніх співробітників і учнів Володимира Блавацького, дала поважну суму, щоб могти заплянувати монументальний пам'ятник. Пам'ятник виконується у спеціяльно спроваджeному із Швеції чорному граніті.

Громадський Комітет припинив був збірку аж до часу остаточного устаління матеріялу і зв'язаних із цим коштів та й не здавав звіту із дотеперішньої збіркової акції. Приступивши до праці побудови пам'ятника, Комітет ствердив, що для повного викінчення діла потрібно ще тисячі долярів.

Подаючи це до загального відома, Комітет звертається з гарячим проханням до всіх громадян, яким дорога пам'ять нашого визначного театрального діяча, щоб своїми негайними пожертвами уможливили покінчити почату працю. Пам'ятник буде готовий з кінцем лютого і тому просимо пересилати свої пожертви якнайскоріше на банкове конто:

Federal Credit Union
"Selfreliance"
813 N. Franklin Street
Philadelphia 23, Penna
(for Blavatsky's Monument)

або теж вплачувати свої датки у Филаделфії на збіркову листу, яка лежить в К о о п е р а т и в і „БАЗАР":

825 N. Franklin Street,
Philadelphia 23, Pa.

У січні 1957 року.

Громадський Комітет для вшанування пам'яти Володимира Блавацького у Филаделфії.

Клівленд, Огайо

Традиційна просфора членів 14 Відділу „Союзу Українок".

Як кожного року, так і цього в дні 13-го січня влаштували члени 14-го Відділу „Союзу Українок" східньої частини міста Клівленду спільну традиційну просфору „Свят-Вечір" в залі Українського Народного Дому. Голова Відділу п. Марія Білецька відкрила просфору коротким словом, а поблагословив її, проводячи молитву, місц. парох о. Володимир Качмар. Під звуки коляди „Бог Предвічний" засіли приявні до спільної святої вечері, що її смачно приготовили, як велить український різдвяний звичай, запопадливі члени Відділу. Опісля, нав'язуючи до цьогорічного різдвяного послання наших Владик, виголосив короткий привіт о. В. Качмар. Про значення традиції взагалі, а української й передусім різдвяної зокрема та її вплив на розвій народу, говорив у своєму довшому привітальному слові д-р Тарас Антонович. Потім голова 33-го Відд. „Союзу Українок" в Клівленді п. М. Ставнича змалювала приявним образ діяльности „Союзу Українок" на Рідних Землях, в Німеччині й Америці. Пані Дубасова, культ. - осв. референтка того ж Відділу, говорила про скитальче життя української жінки та про помічну руку, що її радо подали заокеанські сестри. Свої привіти закінчили побажаннями щасливого Нового Року! Врешті п. Григорій Кукіз, голова 364-го Відділу УНСоюзу в Клівленді, реасумуючи дотепер сказане й покликуючись на виводи д-ра Т. Антоновича про значення нашої традиції, візвав приявних ще більше скріпити наші традиційні звичаї, ті найцінніші наші скарби, передані нам предками, на славу Божу й щастя та добро нашого народу. Голова п. М. Білецька подякувала приявним за участь і після молитви й відспівання кількох колядок закрила цю прегарну українську традиційну імпрезу.

Т. А.

Український Літературно Мистецький Клюб
Ню Йорк 149 2 Ев

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 8 лютого відбудеться в приміщенні Клюбу доповідь д-ра Володимира Купчинського на тему „Наука і безсмертність". Початок о год. 8 вечора.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 29.

	Передплата	Пожертва	Разом
Г. Р. Сороківський, Сан Франціско	4.00	2.00	
М. Анастазієвський, Ст. Пол	4.00	1.00	
П. Литвин, Стемфорд	4.00	1.00	
П. Ґура, Бруклин	4.00	1.00	
Б. Булван, Нонґстави	4.00	1.00	
І. Марусин, Рідлей Парк	4.00	1.00	
П. Зботанів, Ґренд Репідс	2.00	2.00	
А. Седлярчук, Боффало	2.00	2.00	
А. Білинський, Алентавн	2.00	1.00	
М. Шавранський, Рачестер	1.00	2.00	
М. Борух, Асторія	1.00	1.00	
С. Карп, Ветлегем	1.00	1.00	
М. Музичка, Бурламак	4.00		
Д. Кришталович, Вудбайн	4.00		
Д-р Д. Фаріон, Клівленд	4.00		
А. Попович, Ґарфілд	4.00		
С. Постолюк, Лейквуд	4.00		
О. Продивус, Омага	4.00		
М. Поцель, Дірборн	4.00		
П. Цар, Боффало	4.00		
А. І. Шемберко, Мілфорд	4.00		
Д-р М. Завальцяк, Кален	4.00		
М. Шатинський, Шикаґо	4.00		
Я. Стасюк, Ню Йорк	4.00		
В. Скробач, Рачестер	4.00		
П. Филистин, Филаделфія	4.00		
І. Чайка, Филаделфія	4.00		
А. Жарська, Овкленд	4.00		
П. Кухарський, Филаделфія	4.00		
Л. Фрік, Фарел	3.00		
В. Новицький, Боффало	2.20		
М. Лупітчук, Ірі	2.00		
П. Пугач, Боффало	2.00		
М. Данчук, Нюарк	2.00		
М. Галомай, Филаделфія	2.00		
Д. Зазуляк, Дрексель Гіл	2.00		
І. Волошин, Гадсон	2.00		
Н. Горішний, Джерзі Сити	2.00		
А. Теканюк, Батавія	2.00		
М. Тимчук, Дітройт	2.00		
М. Семків, Шикаґо	2.00		
С. Паньків, Шикаґо	2.00		
О. Осередчук, Брістол	2.00		
М. Калинич, Ваяндот	2.00		
М. Міхальський, Геркімер	2.00		
В. Корсун, Бронкс	1.00		
К. Палій, Филаделфія	1.00		
І. Пшеничний, Шикаґо	1.00		
М. Гнатьов, Форд Сити	1.00		
І. Швець, Джеферсон	1.00		
Г. Роленко, Дітройт	1.00		
Б. З. Гук, Вілард	1.00		
В. Дацьо, Шикаґо	1.00		
І. Островка, Нюарк	1.00		
Н. Білий, Пібоді	1.00		
Н. Паканік, Бруклин	1.00		
С. Гулявський, Гемтремк	1.00		
А. Сидор, Порт Джервіс	1.00		
М. Олексик, Парма	1.00		
І. Козак, Міннеаполіс	1.00		
К. Гуцал, Міннеаполіс	1.00		
І. Маґас, Сісеро	1.00		
П. Потоський, Сеймор	1.00		
М. Гентош, Делано		5.00	
І. Макара, Лайонс		4.00	
Т. Голобений, Трамбауерсвіл		4.00	
І. Солтівський, Елизабет		4.00	
М. Безкоровайний, Елизабет		4.00	
В. Багрій, Клівленд		4.00	
П. Савчишин, Бруклин		3.00	
М. Федак, Кіркленд		3.00	
А. Яский, Міннеаполіс		3.00	
М. Стасів, Бруклин		2.00	
М. Дутковський, Клівленд		2.00	
М. Вербінський, Клівленд		2.00	
І. Годованець, Магоной Сити		2.00	
Г. Кучма, Шикаґо		2.00	
Ф. Маркевич, Шикаґо		1.00	
Я. Пастерняк, Торонто		1.00	
М. Чорній, Питсбурґ		1.00	
К. Луценко, Филаделфія		1.00	
М. Зошак, Форд Сити		1.00	
В. Челяк, Джерзі Сити		1.00	
Т. Бакан, Монтреал		1.00	
М. Сніґур, Н. Сиракюз		1.00	
Д. Вовк, Ірі		1.00	
Я. М. Гадуняк, Кліфтон		1.00	
Разом	$ 152.20	$ 70.00	$ 222.20
Раніше проголошено	$5,060.20	$3,582.00	$8,642.20
Разом все . . .	$5,212.40	$3,652.00	$8,864.40

• РОЗШУКИ •

Шипко Микола Петрович пошукує **Галиця Михайла Григоровича** народженого 1917 — село Стара Оржиця, р-н Згурівський, об. Полтавська, Україна, який пропав в 1943 р. Прошу писати на адресу: **M. Lechycka, 203 E. 13th St., New York 3, N.Y.**

Василь ЛИС, син Демка, родом із села Домашева, пов. Рава Руська, що недавно прибув з Франції до ЗДА, пошукує рідних, односельчан і знайомих. Прошу писати на адресу:
Mr. W. LYS
169 Ave A at 2nd St.
New York City, N. Y.

Івана ДАВИДЯКА, сина Розалії, родом з Гусакова, перебував в Німеччині до 1944 пошукує тета **Тетяна Коколюз** з дому Дуда. Заграничні часописи прошу про передрук. Хто знав би що про нього прошу писати: **Tetiana Kokoluz, 322 N. Milwaukee Ave., Wheeling, Ill.**

Миколу, Василя та Михайла Подусівських, які перебували в Німеччині, та **Олекса Дух,** який перебуває в Канаді, хто знав би про них або самі прошу писати на адресу: **Омелян Подусівський, 2901 Library Ave., Cleveland 9, Ohio — USA.** Закордонні часописи прошу передрукувати.

Пошукую **Василя ДРАБИКА,** сина Івана і Катерини Драбик, з міста Нараїв, пов. Бережани. За останньою вісткою з 1949 р., перебував в Зальцбурґу, Австрія, в шпиталі. Хто знав би про нього або він сам прошу голоситись на адресу: **Mychaylo KOHUT, 2448 Danforth St., Hamtramck 12, Michigan.**

Родина ПАНЬКЕВИЧІВ із села Цеперова, пошукує паню з Барнацьких з Яричева Нового коло Львова, яка знаходиться в США, її син був 1935 р. у свого діда. Хто знає про них або вони самі проситься написати:
HRYHORIJ JAREMCZUK
11 East 7th Street
New York 3, N. Y.

Пошукуємо друга
ХАНАСА ПЕТРА
Останньо був в Шикаґо, Ілл.
Сенюк Демко і Данилів Павло.
Писати на адресу:
DANYLIW PAWLO
635 E. 11th St., New York 9, N. Y.

• РОЗШУКИ •

Пошукую **Григорія НАЗАРЕВИЧА** зі села Вимислівка, та п. **ДЕРКАЧА Івана** зі Самбора, Галичина, син Анни і Миколи. Маю вістку від Рідних з Галичини. Прошу писати на адресу: **P. KOWAL, 1247 N. Oakley Blvd. Chicago 22, Illinois.**

Пошукую **Федька ФЕСЬКУНА** і його сестру **Катерину СТАНКЕВИЧ (Феськун).** Всі родом з села Черниховець, пов. Збараж. Хто знав би про них, або вони самі прошу написати:
MICHAEL PANACHYDA
1014 Linden Ave., Ridgefield. N. J.

Пошукую **Романа та Андрея ЛЕХИЦЬКОГО.** Хто знав би про їхнє місце побуту, або вони самі, прошу написати на адресу:
Неоніля (з Винявських)
ДУБИЦЬКА
438 W. Pine Street
Mahanoy City, Pa., USA
(Тел. 452-J)

На виборчу кампанію в 1956 р. видали понад 33 мільйони

Вашингтон. — Окрема Сенатська Підкомісія для Виборчих Справ досліджувала, скільки обидві партії видали на виборчу кампаію в 1956 році, і ствердила, що ті видатки в загальному становили більш як 33 мільйони долярів. Ця підкомісія складається з двох демократичних сенаторів (Алберт Гор і Майк Менсфілд) та одного республіканця (сенатор Карл Т. Куртіс). Ті сенатори прийшли до висновку, що потреба окремого закону, згідно з яким всі мусіли б виявляти фонди, пожертвовані на виборчу кампанію. Демократичні члени тієї підкомісії твердять, що республіканці видали на вибори два рази більше як демократи, але республіканський сенатор Куртіс заперечує те. „Якщо б робітничі організації виявили всі свої пожертви, каже сенатор Куртіс, тоді впливи обох партій вирівналися б". Демократи видали на вибори 10,977,387 долярів; республіканці 20,685,387 долярів. На радіо й телевізію демократи видали 4,120,000, а республіканці — 5,381,000 долярів.

Бразилійський президент просить більшої допомоги від ЗДА

Ріо де Жанейро. — Президент Хусцеліно Кубічек у своїй промові в Сантос закликав до „нового духа" в відношенні між Бразилією та ЗДА та заявив, що він під цим розуміє більшу американську допомогу для економічного розвитку Бразилії. Кубічек сказав, що в 1956 році його країна дістала із ЗДА позичок і інвестицій на суму 6 мільйонів долярів, найбільшу досі річну суму в історії Бразилії. Та він ясно сказав, що ту суму треба б збільшити. „Ритм бразилійсько-американської співпраці, казав президент, треба б прискорити і збільшити, і то в технічній ділянці та в інвестиціях". Це була перша публічна заява Кубічека про відносини Бразилії до ЗДА. Він казав, що відступлення Бразилією острова Фернандо де Норонга під будову американської летунської бази свідчить про те, що Бразилія свідомо стає по боці свого великого північного сусіда, якщо йде про оборону миру і волі в світі. З промови Кубічека виходить, що його уряд радо почав би переговори з Вашинґтоном про економічну й військову допомогу.

ВСЯЧИНА

КОРДОНИ БРАЗИЛІЇ МЕЖУЮТЬ ІЗ 10 КРАЇНАМИ

Кордони Бразилії доходять до 16,875 кілометрів. Поверхня тієї країни виносить 8,516.073 квадратові кілометри. Її суходільні кордони межують з такими державами й територіями: з Французькою, Голляндською та Англійською Ґвіяною, з Венесуелею, Перу, Колюмбією, Болівією, Уруґваєм, Параґваєм та з Арґентиною. Бразилія займає одну 16-ту частину поверхні нашої землі.

НАЗВИ ДЕЯКИХ АМЕРИКАНСЬКИХ КРАЇН

Календар „Праці" на 1957 рік подає, звідки взялися назви деяких південно-американських держав. І так назва „Бразилія" походить від слова „пав бразіл", яка означає червоне мов жар дерево, що росте на півночі тієї країни. Назва „Арґентина" походить від ріки Ріо да Прата (срібна ріка) — латинське слово „арґентум" означає срібло. „Болівія" взяла собі назву від славного полководця Симона Болівара, який виборов волю для еспанських колоній в Південній Америці. Республіка „Чіле" має назву від казкової рослини, яка нібито під подувом вітру видає звуки „тчіл-лі". Це зілля мало б рости на півдні тієї держави. „Уруґвай" взяв собі ім'я від індійського слова „уру", яке означає птицю і слова „ґвай" — хвіст. „Параґвай" також має індійські назву „Пара" значить — ріка, і „ґвасу" — значить велика. Слово „ґвасу" змінилося на „ґвай". Республіка „Перу" дістала назву від імені індійського вождя „Піру". Завойовники тієї країни думали, що це назва країни, і так її назвали. „Колюмбія" взяла собі назву від Колюмба, який відкрив Америку.

Вступайте в члени
Українського Народного Союзу!

Короткі Вістки

● **23-річна** Сінтія Доллорес Корадіті була одружена 7 разів, але тільки 4 рази розведена. Вона заявила поліції, що „не могла знайти чоловіка, якому вірила б". Її заарештовано в Дейтоні, Огайо, після того, коли її чоловік ч. 6 сержант Пікард застав її в хаті чоловіка ч. 7 Южіна Шульца. Обурений Пікард запитав Шульца: — „Що ви робите біля моєї жінки?" — Шульц відповів: „Це не ваша жінка, а моя". Сінтія Корадіті відповідатиме в суді за поліандрію.

● **Демократичний конґресмен** із Массачусетсу. Томас Дж. Лейн заявив, що внесе до Конґресу законопроєкт про допущення 25,000 совєтських техніків, науковців та інженерів, щоб вони в ЗДА переконалися, що їх обдурюють, говорячи про „найвищий технічний поступ" в СССР. Всіх цих совєтських науковців мали б кожного року докладно перевіряти, чи не є вони комуністи... У своїм законопроєкті конґресмен не передбачив, що Москва безпартійних фаховців ні в якому разі закордон не випустить.

● **83-річна Люсі Мадейра Вінг** яка 51 рік тому заснувала в Вашинґтоні підготовчу то каледжу дівочу школу і весь час була її завідувачкою, повідомила, що 30-го червня залишає це становище.

● **Фінляндський прем'єр-міністер Карль Авґуст Фаґерґольм,** бувши з візитою в Москві, запросив Булґаніна і Хрущова відвідати Гельсінкі. Обидва „колективні диктатори" негайно погодились і призначили свій приїзд на початок весни, коли — як сказав, пяний Хрущов, — „найсильніше процвітає любов".

● **Хоч лікарі остерігають** населення ЗДА, що курення цигарок спричиняє пістряк легенів і недуги серця, минулого року споживання цигарок збільшилося на 3 відсотки в порівнянні з роком 1955-м. Те саме діється і у всьому світі, як про це повідомляє Харчова й Рільнича Організація про Об'єднаних Націях.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЛТІМОР, МД. — В-во Пресв. Тройці Відд. 320, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. лютого, о год. 2-ій по пол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься всіх членів прийти на означений час і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

ЧЕСТЕР, ПА.—Т-во Т. Шевченка Відд. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 10-го лютого, о 2-ій год. по пол., в Громадськім Домі. Просимо всіх прийти на збори. — В. Новак, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича Відд. 94 відбудуться в неділю, 10-го лютого, о год. 1:30 по пол., в залі УДК, 2376 Грейлінг. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти членські вкладки. — Управа.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Відд. 349 відбудуться в неділю, 10-го лютого, о год. 2-ій по пол., в домі Лісного. На річних зборах вибрано такий уряд: І. Шеґера, предс.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря", Відд. 69, відбудуться в суботу, 9-го лютого, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, ч. 5, 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори. На річних зборах в січні перевибраний на 1957 той сам уряд, що був в 1956. Збори Т-ва „Зоря" відбуватимуться що друга субота по першім. — Н. Ковбасник, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир", Відд. 324, поновно повідомляє, що загальні річні збори відбудуться в суботу, 9-го лютого ц. р., о год. 7-ій веч. Ці збори відбудуться без огляду на скількість присутніх. На зборах річних буде приявний окружний організатор Филаделфії п. Мгр. Скочиляс, який поділиться з нами зі своїм досвідом на тему організаційної праці на терені відділів УНС у Филаделфії, як рівнож подасть нам деякі вказівки в нашій будучій праці та вислухає звіт діяльности нашої Управи. Є деякі важні справи, які треба розв'язати при співучасті всіх членів. Просимо прийти і не забувати свої членські обов'язки. — А. Горохівський, пр.; І. Струк, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Дністра", Відд. 361 відбудуться в суботу, 9-го лютого, о год. 8-ій у веч., в домівці при 119 Ave A. I. поверх. У програмі: звіти (фінансовий, опікунів хорих, домівка), кореспонденція, біжучі справи. Перед зборами приймається вплату членських внесків. — І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр.; В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пресв. Богородиці Відд. 36 УНСоюзу повідомляє своїх членкинь, місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться в неділю, 10-го лютого, о год. 4:30 по пол., в церковній залі 305 Гудсон Еве. Просимо прийти на час, довжних напоминається вирівняти свої довги до УНС і місцевої каси та приєднувати нових членкинь до С-ва і УНСоюзу. — Є. Герула, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ - ФРЕНКФОРД, ПА. — На річних зборах Відд. 268 ім. Дм. Вітовського, що відбулись 12-го січня 1957 р., вибрано нову управу на 1957 р. в такому складі: С. Струхманчук, гол.; Т. Боднарський, кас. та О. Варилка секр. Збірка місячних вкладок відбудеться в другу суботу місяця, 9-го лютого, о год. 8-ій веч., в домі Укр. Горожан при Wakeling St. Просимо прийти та познайомитись з новою управою. — Управа.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — В-во св. о. Николая Відд. 369, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го лютого, о 4-ій год. по пол., в церковній залі. На річних зборах вибрано уряд на 1957 р.: І. Климишин, предс.; І. Колтонюк, заст.; С. Деркач, секр.; П. Олива, заст.; А. Деркач, кас. М. Дутко, заст. Контроля: П. Олива, П. Сохан, І. Колтонюк.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори В-ва св. Володимира Відділ 130, відбудуться в суботу, 9-го лютого, о год. 8-ій веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів: перечитання протоколу, фінансовий звіт, контр. комісії і опікунів хворих, кореспонденція і інші справи. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. — І. Малець, рек. секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БАЙОН, Н. ДЖ. — В-во св. Арх. Михаїла Відд. 213 повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що на річних зборах 8-го січня вибрано новий уряд на 1957 рік: В. Салій, пр.; І. Солік, заст.; А. Васараб, фін. секр.; В. Савран, заст.; Е. Данько, кас.; контр. комісія М. Росоловський і Й. Бойко; Д. Лаба, надз. хворих. Чергові збори відбудуться 12-го лютого, о год. 7-ій веч., в У. Н. Домі, 35 W. 19th St. Проситься прибути і вислухати протоколу з річних зборів. Довгуючих членів проситься заплатити свої вкладки на зборах, секретар не буде ходити по домах за вкладками бо впротивнім разі суспендується.

✝

Посмертні Згадки

МИХАЇЛ ЗИДОНІК, довголітній член В-ва св. І. Хрестителя й 76 Відд. УНСоюзу в Нюарку, Н. Дж., упокоївся в Бозі 20-го січня 1957 р., проживши 75 р. Покійний походив з села Лішава, пов. Добромиль, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Теодозію, 4 синів й одну доньку. Похорон відбувся 23-го січня з пох. заведення Литвин й Литвин до укр. кат. Церкви св. І. Хрестителя при Мортон вул., відтак на цвинтар Еверґрін, Н. Дж. — В. Й П.!
В. Салабун, секр.

МИХАЛІНА МЕЛЬНИК, довголітня членка УНСоюзу, Відд. 241 в Вунсакет, Р. Ай., померла 20-го січня 1957 р. Покійна походила з села Кокошинці, пов. Скалат, Зах. Україна. До УНСоюзу вступила 1928 р. Залишила 4 синів і 3 дочки, синів Ярослава, Богдана, Стефана і Володимира, дочки, Марію, Анну, Стефанію і брата Якова, 14 внуків і одного правнука. Похорон відбувся з пох. заведення 23. січня до укр. кат. Церкви при участі Родини і Членів Т-ва. Похоронено на парафіяльнім цвинтарі в Блекстон, Масс. — В. Й П.!
С. Бардачевський, секр.

ТАРЗАН, ч. 3812. Плянування зміни становища.

Залога закінчила свою працю, залишивши Тарзана розпачливо боротися з шнурами.

Після скреготу зубів і рвучких зусиль він нагло дістав нагороду, — один із його болем пройнятих пальців звільнився,

Він швидко підтягнувся вгору і вхопився за шкот. Тепер з'явилась надія. Вдаючи розпач, він потиху закликав єдину близьку людину: — „Лаймі!"... Помічник обернувся, непідозріваючи нічого: — „Гей?"